

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Радковська Ірина Сергіївна</i> КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ ЗА КК РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА	404
<i>Рутковська Анастасія Русланівна</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА ЗБРОЄЮ	407
<i>Тарантинів Юрій Миколайович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	409

СЕКЦІЯ 10. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

<i>Торбас Олександр Олександрович</i> НАЛЕЖНЕ ДЖЕРЕЛО ОДЕРЖАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ ПРИ ОЦІНЦІ ЇХ ДОПУСТИМОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	412
<i>Аленін Юрій Павлович, Волошина Владлена Костянтинівна</i> ПРО ДЕЯКІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КПК З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	414
<i>Макаренко Олександр Юрійович, Макаренко Наталія Анатоліївна</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ КЛІЄНТА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	416
<i>Ракіпова Інна Василівна, Мельник Андрій Валерійович</i> ПРАВО ПОТЕРПІЛОГО НА ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ	419
<i>Волошина Владлена Костянтинівна, Сидорчук Владислав Васильович</i> ДО ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ЗАСАДИ ЗАКОННОСТІ ПРИ УХВАЛЕННІ СУДАМИ ВИРОКІВ	421
<i>Voloshyna Vladlena Kostyantynivna, Shylin Denys Viktorovich</i> THE RIGHT TO DEFENSE IN CRIMINAL PROCEEDINGS OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY	423
<i>Гуртієва Людмила Миколаївна, Лукашкіна Тетяна Василівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ	427
<i>Дерев'янкін Сергій Леонідович</i> СКАСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ ВІДНОСНО ПІДОЗРЮВАНОГО У ЗВ'ЯЗКУ З ПРИЙНЯТТЯМ РІШЕННЯ ПРО ПЕРЕДАЧУ ЙОГО ДЛЯ ОБМІНУ ЯК ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНОГО	429
<i>Завтур Віктор Андрійович</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ВТРАТИВ ЧИННІСТЬ ЗАКОН, ЯКИМ ВСТАНОВЛЮВАЛАСЯ КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДІЯННЯ» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО ГЛАВОЮ 36 ¹ КПК УКРАЇНИ	432
<i>Мурзановська Аліна Владиславівна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.	434
<i>Підгородинська Анастасія Вікторівна</i> ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ОСВІДУВАННЯ ТА ВІДІБРАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗРАЗКІВ ПРИ ВИЛУЧЕННІ ЗМИВІВ	436
<i>Пожар Вадим Георгійович</i> ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ У ПІДГОТОВЧОМУ СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ.	439
<i>Стародубов Сергій Вікторович</i> ПОВНОВАЖЕННЯ ДІЗНАВАЧА ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	441
<i>Степаненко Андрій Сергійович</i> СТАНДАРТ ДОКАЗУВАННЯ ТА МЕЖІ ДОКАЗУВАННЯ: ПИТАННЯ СПІВІСНУВАННЯ	443
<i>Лукашук Каріна Русланівна</i> ОСКАРЖЕННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ В КОРУПЦІЙНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ	445
<i>Гаркот Діана Юріївна</i> ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОКАЗАНЬ ІЗ ЧУЖИХ СЛІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	447
<i>Гуменюк Аліна Сергіївна</i> УСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ РАДІООБЛАДНАННЯ (РАДІОЕЛЕКТРОННОГО ЗАСОБУ): НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА	449
<i>Драгунов Віталій Вікторович</i> КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ.	452
<i>Журавльов Олександр Геннадійович</i> ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ, ЯКІ МОЖУТЬ РЕАЛІЗУВАТИСЯ ПІД ЧАС СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ.	453

5. Каліновська М. Межі кримінального процесуального доказування під час застосування запобіжних заходів на стадії досудового розслідування. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 243–247. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/42.pdf>

6. Завтур В. А. Співвідношення понять «стандарт» та «межі» доказування в контексті застосування заходів забезпечення кримінального провадження. *Інформаційне та науково-методологічне забезпечення досудового розслідування й судового провадження*: матеріали круглого столу (21 квіт. 2016 р.) / за ред. В. М. Огаренка [та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2016. С. 69–72. URL: <http://hdl.handle.net/11300/8501>

Ключові слова: теорія доказів, кримінально-процесуальне рішення, стандарт доказування, межі доказування.
Keywords: evidence theory, criminal procedural decision, standard of proof, scope of proving (fact-finding).

Лукашук Каріна Русланівна

Національний Університет «Одеська юридична академія»,

асистент кафедри кримінального процесу, аспірант кафедри кримінального процесу

ОСКАРЖЕННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ В КОРУПЦІЙНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

У разі виявлення незаконності чи необґрунтованості рішення слідчого, прокурора слідчий суддя має право його скасувати за скаргою зацікавленої особи. Початок аналізу оскарження повідомлення про підозру слідчому належить до періоду після прийняття Закону України від 3 жовтня 2017 року «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів». Згідно з цим законом, на досудовому розслідуванні може бути оскаржене повідомлення слідчого чи прокурора про підозру. 16 березня 2018 року був прийнятий Закон № 2147-VIII від 03.10.2017, яким внесено зміни до Кримінального процесуального кодексу України, доповнюючи п. 10 ч. 1 ст. 303 щодо оскарження повідомлення про підозру [2, с.33].

Згідно з п. 10 ч. 1 ст. 303 КПК України, оскарження повідомлення про підозру на досудовому етапі можливе після минулого 1 місяця з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або 2 місяців з моменту повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше, ніж закриття прокурором кримінального провадження або подання до суду обвинувального акта – підозрюваним, його захисником чи законним представником.

Ці зміни в Кримінальному процесуальному кодексі України становлять логічне доповнення до ст. 55 Конституції України (право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб), забезпечуючи додаткові гарантії захисту прав підозрюваного. Пунктом 10 ч. 1 ст. 303 КПК України визначено можливість оскарження повідомлення про підозру, хоча не конкретизовано підстави для такого оскарження.

Звернемось до судової практики. *Наприклад в Ухвалі у справі № 554/6660/19 від 10.02.2020 [1]* розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду у м. Полтаві скаргу ОСОБА_4 в інтересах підозрюваного ОСОБА_3 на повідомлення про підозру ОСОБА_3 у кримінальному провадженні № 42019170690000068 від 03 липня 2019 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України суд зазначив про те, що підозра вручена ОСОБА_1 з порушенням вимог КПК України, неуповноваженою особою, оскільки підозру ОСОБА_1 як селищному голові мав право вручити у порядку, визначеному ст. 481 КПК Укра-

їни, тільки прокурор, який займав посаду керівника регіональної прокуратури. При цьому, такої посади як виконуючий обов'язки прокурора на момент її вручення чинним законодавством не було передбачено.

В одній із справ [3] сторона захисту аргументує, що підозра є безпідставною, а зібрані докази були отримані внаслідок серйозного порушення прав і свобод людини, або вони є похідними від доказів, які є безсумнівно недопустимими згідно з принципом «плодів отруйного дерева». Недопустимість цих доказів обумовлена обставинами, які неможливо виправити у подальшому розслідуванні або судовому процесі шляхом надання додаткових матеріалів, які вже є в розпорядженні сторін кримінального провадження.

Повідомлення про підозру у кримінальному провадженні за ч. 4 ст. 368 КК України повинно бути анульоване, оскільки в діяннях ОСОБА_1 відсутня об'єктивна сторона злочину. Тобто, немає складу злочину, який є передумовою кримінальної відповідальності (відповідно до ч. 1 ст. 2 КК України, «підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, що містить склад злочину, передбачений цим Кодексом»).

Детектив висловлює думку, що «аналіз норм КПК та практики ЄСПЛ дозволяє прийти до висновку, що КПК України оперує поняттями, що відповідають кільком різним стандартам доказування (переконання) – стандарт «обґрунтованої підозри», переконання (доведення) «поза розумним сумнівом» та стандарт «достатніх підстав (доказів)» тощо. Захист вважає, що детектив або усвідомлено, або неусвідомлено не розрізняє ці стандарти». Щодо КПК, ніде і ніколи не згадуються стандарти доказування, стандарт «обґрунтованої підозри», стандарт «достатніх підстав (доказів)». Щодо практики ЄСПЛ, навіть одне рішення не було наведено, де були визначені такі стандарти. Захист вважає, що детектив використовує вигадані терміни. При цьому не зрозуміло, як ці тези стосуються недопустимості доказів і відсутності об'єктивної сторони злочину. Щодо наміру захисту, то детектив, на жаль, вдається до логічної помилки, а саме хиби невірних припущень – ґрунтування аргументу на припущенні (як явному, так і неявному), яке є неправильним.

Детектив стверджує, що «зібрані у кримінальному провадженні на момент повідомлення про підозру докази та їх сукупність відповідають тому мінімальному стандарту «достатніх підстав (доказів)», який закріплений у п. 3 ч. 1 ст. 276 КПК України, оскільки об'єктивно пов'язують підозрюваного з певним кримінальним правопорушенням і є достатніми, щоб виправдати подальше розслідування для висунення обвинувачення або спростування підозри».

Отже, потреба у спеціальній процедурі, яка забезпечує захист прав та свобод людини, визначається великою цінністю цих прав. Ця процедура має включати гарантії, що унеможливляють непідставне обмеження цих прав на етапі досудового розслідування кримінальних справ під час проведення слідчих дій та застосування заходів примусу в кримінальному процесі. Кожен учасник кримінального провадження має право оскаржувати рішення слідчого чи прокурора, зокрема повідомлення про підозру, оскільки це право гарантується Конституцією України.

Список використаних джерел

1. Ухвала у справі № 554/6660/19 від 10.02.2020. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87615889>
2. Шульгін С. Поняття обґрунтованості підозри в кримінальному провадженні. *Підприємництво, господарство, право*. 2019. № 5. С. 295–303.
3. Заперечення сторони захисту на заперечення детектива НАБУ щодо скарги на повідомлення про підозру. 2022. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/zaperechennya-storoni-zahistu-na-zaperechennya-detektiva-nabu-shchodo-skargi-na-povidomlennya-pro-pi.html>

Ключові слова: повідомлення про підозру, оскарження повідомлення про підозру, правопорушення.

Keywords: report of suspicion, appeal of report of suspicion, offense.